

Lausuntopyyntö LAPELY/909/2014, 12,5,2015, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Reväsvaaran tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus, UPM-Kymmene Oyj

LAUSUNTO YLITORNION REVÄSVAARAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

UPM-Kymmene Oyj suunnittelee enintään viidentoista tuulivoimalan rakentamista Reväsvaaran lakialueelle Ylitornion kunnassa, noin viisi kilometriä kaakkoon kuntakeskuksesta. YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta toteutusvaihtoehtoa. Vaihtoehto 1 koostuisi enintään viidestätoista ja vaihtoehto 2 enintään kymmenestä alueelle rakennettavasta 2-5 MW:n tuulivoimalasta. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 225 metriä. Hankkeeseen kuuluu lisäksi 110 kW:n sähkönsiirtolinjojen rakentaminen ja liittäminen nykyiseen verkkoon sekä tiestön rakentamista alueella.

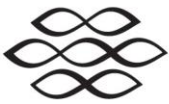
Hankealue on kooltaan noin 1 000 hehtaaria. Alueen luoteispuolella sijaitsee Aavasaksan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue noin neljän kilometrin etäisyydellä. Aavasaksalla on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY), jossa on kohdekuvauksen mukaan maisemallinen ulottuvuus. Reväsvaarasta länteen noin kahden kilometrin etäisyydellä sijaitsee Tornionjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, johon sisältyy myös valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin lukeutuva Tornionjoen jokivarsiasutus. Aavasaksa ja Tornionjokilaakso yhdessä ovat yksi Suomen 27:sta kansallismaisemasta. Tornionlaakson länsipuoli Ruotsissa on valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö 'Tornionlaakson BD15 osat Övertorneån ja Hietaniemen pitäjissä', (riksintresse för kulturmiljövården). Tornionjoki on kansainvälinen rajavesistö ja yksi Ruotsin neljästä kansallisjoesta (nationalälv). Reväsvaaran hankealue ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaaksi määritellyllä maisema-alueella.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiinnittää lausunnossaan huomiota ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa arvioituihin rajanylittäviin vaikutuksiin, tasapuolisuuden tiedottamisessa ja arvioinnissa rajan molemmin puolin, arvioihin maiseman ja vesistövaikutusten osalta sekä arvioinnin epävarmuustekijöihin. Ympäristövaikutusarvioinnin mukaan merkittävimmät vaikutukset hankkeessa kohdistuvat maisemaan ja alueen poronhoitoon.

Rajanylittävät vaikutukset, tiedottaminen Ruotsissa

Rajanylittäviä vaikutuksia on kuvattu selostuksessa eri otsikkoaiheiden yhteydessä. Hankkeessa sovelletaan kansainvälistä kuulemismenettelyä. Naturvårdsverket järjestää Ruotsin puolen kirjallisen kuulemisen. Hankkeessa on järjestetty kirjeitse asukaskysely Suomen (vakituksille ja loma-asukkaille) ja Ruotsin puolella (vakituksille asukkaille) hankkeen lähivaikutusalueella. Hankkeesta järjestettiin yleisötilaisuus Ylitorniolla 2.6.2015. Tilaisuudessa oli paikalla tulkki ruotsinkielistä yleisöä varten. Tilaisuudesta ei yhteysviranomaiselta saadun tiedon mukaan ennakoon kuitenkaan tiedotettu Ruotsin puolella.

Vaikutukset vesistöihin

Vaikutukset vesistöihin on arvioitu vähäisiksi. Selostuksesta ei käy ilmi hankkeen tiestön ja perustustusten tarvitsemien maansiirtojen ja räjäytysten alueet, massamäärät tai rakennettavan tiestön ja ojaston laajuus, joihin hankkeen vesistövaikutusten arviointi tulee perustua. Erosion ja samentumisen estämiseen tähtääviä mahdollisia toimia rakentamisen yhteydessä ei ole kuvattu selostuksessa.

Vaikutukset maisemaan

Tuulivoimarakentamisen merkittävimmät vaikutukset maa-alueella kohdistuvat maisemaan. Ympäristöministeriön julkaisussa Tuulivoimalat ja maisema vuodelta 2006 todetaan, että lähtökohtaisesti tuulivoimalat eivät yleensä sovi kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaiden kohteiden läheisyyteen. (Nordström 2000; Suomen ympäristö-raportteja 5/2006). Uudemmassa ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaassa vuodelta 2012 todetaan, että pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat mm. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.

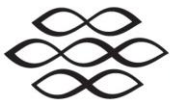
Suomen valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi on viimeistelyvaiheessa, kuulemisvaihe inventoinnista on syksyllä 2015. Aiempaan maisemainventointiin nähden maisemien kulttuurista merkitystä tarkastellaan aiempaa enemmän. Uusi inventointi ei ole käytettävissä vielä YVA-selostuksen kuulemisen yhteydessä, mutta se tulee Tornionlaakson arvoalueiden osalta huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Länsi-Lapin maakuntakaavassa ympäristöministeriö jätti maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n vastaisena vahvistamatta tuulivoimaloiden alueeksi osoitetun tv 2390 Reväsvaaran alueen. Ministeriön tekemästä maakuntakaavapäätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen eli maakuntakaava ei ole vielä tältä osin lainvoimainen.

Reväsvaaran hankkeen arviointiselostuksessa todetaan maisemavaikutusten osalta ihmisen toimillaan vaikuttaneen jokilaakson alueella, eikä maisemaa selostuksessa esitetyn mukaan siten pidetä erityisen herkkänä muutoksille. Maisemavaikutuksen merkittävyys on kokonaisuutena katsottuna arvioitu olevan lievästi haitallinen (ei merkittävä) seudun maisema- ja kulttuuriympäristökokonaisuuksiin. Maiseman osa-alueilta katsoen vaikutusten on arvioitu olevan merkittäviä. Arvioinnin yhteenvedotaulukossa maisemavaikutuksista todetaan, että YVAN puitteissa tehdyillä arvioinneilla ei voi tehdä kattavaa vertailua hankevaihtoehtojen välillä.

Selostuksessa viitataan Ympäristöministeriön julkaisuun 2006 (Suomen ympäristö 5/2006) useassa kohdassa *vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa*. Kyseisessä julkaisussa tarkastellut voimalaesimerkit ovat kooltaan Reväsvaaran hanketta pienempiä, 80-130 metrin korkuisia 1-3 MW:n voimaloita. Hankkeessa voimalat ovat kooltaan suurempia 150-200 metrin korkuisia 2-5 MW:n voimaloita. Vaikutusten arviointi tulee kytkeytyä hankkeessa suunniteltujen voimaloiden tosialliseen kokoluokkaan vaikutusarvioinnin epävarmuuden vähentämiseksi.

Tuulivoimaloiden maisemavaikutukset on todettu merkittäviksi Ruotsin puolella, hankealueen vastarannalla Övertorneån Luppjosta etelään Hedenäsetiin ja Bäckestan kylään. Kuten Suomessa, myös Ruotsin puolella asutus ja toiminnot ovat keskittyneet Tornionjoen varteen. Myös voimaloiden lentoestevalojen vaikutus on arvioitu merkittäväksi Ruotsin puolella. Selostuksen valokuvaseitekuvista puuttui kuvauspiste hankealuetta vastapäätä olevilta keskeisimmiltä näkymäakseli-alueilta Ruotsin puolella. Luppjobergetin havainnekuva ei kuvaa näkymää vuoren varsinaisilta näköala- ja matkailualueilta hankealueeseen nähden.

Vaikutusten yhteenvedotaulukkoon on koottu arviot keskeisimmistä vaikutuksista. Maiseman osalta hankkeesta *rajanylittäviä*, Ruotsin puolen osa-alueelle kohdistuvia *merkittäviä vaikutuksia* ei ole huomioitu arvioinnin yhteenvedotaulukossa. Tältä osin arvioinnin esitystapa

taulukossa ei kata selostuksessa toisaalla, lähialueen maisemavaikutuksista Ruotsin puolella, esitettyä.

Vaikutus porotalouteen

Hankkeen on selostuksessa arvioitu aiheuttavan mahdollisesti kohtalaista haittaa Lohijärven palikunnalle laidunalueiden suorista ja välillisistä menetyksistä, melu- ja välkevaikutuksen arvioidaan aiheuttavan mahdollista haittaa sekä mahdollisia vaikutuksia poronhoidon rakenteiden siirrosta. YVA-selostuksen mukaan hankkeen vaikutuksista porotalouteen laaditaan erillisraportti kesällä 2015. Tämä raportti ei ole YVAssa käytettävissä hankkeen vaikutusten arvioinnin tueksi ja arvioinnin epävarmuuksien vähentämiseksi.

Britt-Marie Häggberg
Puheenjohtaja

Timo Jokelainen
varapuheenjohtaja

Virve Sallialmi
Sihteeri

TIEDOKSI Naturvårdsverket
Norrbottnens läänin hallitus
Ylitornion kunta
Övertorneån kunta